

MUZEJSKI VJESNIK

GLASILO MUZEJSKOG DRUŠTVA SJEVEROZAPADNE HRVATSKE

(Bjelovar, Čakovec, Čazma, Grabrovnica, Kalinovac, Koprivnica, Križevci, Kumrovec, Kutina, Sesvete, Trakošćan, Varaždin, Varaždinske Toplice, Veliki Tabor, Virje i Zelina)

TEHNIČKO UREDNIŠTVO

Stručni kolegij Gradskog muzeja Bjelovar

Glavni i odgovorni urednik: Goran Jakovljević

Tehnički urednik: Željko Vukčević

Uređivački kolegij: Goran Jakovljević (Bjelovar), Miroslav Klemm (Varaždin), Smiljka Marčec (Čakovec), Rastko Pražić (Kutina) i Antun Stišćak (Koprivnica)

Muzejski vjesnik izlazi jedanput godišnje. Rukopise ne honoriramo i ne vraćamo. Za sadržaj i lekturu tekstova odgovaraju autori.

Glasilo solidarno financiraju muzeji sjeverozapadne Hrvatske.

Nakladnik: Gradski muzej Bjelovar

Za nakladnika: Božidar Gerić

Tisak: COLORPRINT Bjelovar

Broj 13 - ožujak 1990.

God. XIII.

Naklada: 900 komada

Naslovna stranica: Keltski novac iz Ribnjačke kraj Bjelovara, 1. st. pr.n.e.

A-990/92

Veoma vrijedna knjiga o srednjovjekovnim gradskim pečatima i grbovima

(prikaz sfragističke monografije)

U izdanju Slovenske matice i Znanstvenoistraživačkog centra SAZU iz Ljubljane tiskana je u srpnju 1988. godine knjiga "Srednjovjekovni pečati i grbovi gradova i trgovišta u Sloveniji". Ovu veliku monografiju o srednjovjekovnoj sfragistici i heraldici na tlu Slovenije napisao je Božo Otorepec na temelju opsežnih proučavanja izvornih dokumenata u domaćim i stranim arhivima, te istraživanjima koja su bila neophodna da bi se ova veoma zanimljiva tema obradila na suvremen način. Monografija je rezultat autorovog tridesetogodišnjeg kompleksnog rada na istraživanju sačuvane dokumentacije o prvim pojavama pečata naselja u slovenskom srednjovjekovnom kulturnopovijesnom prostoru.

Uz obrađivanje različitih izvora i zbirki pečata i pečatnjaka autor se zbog složenosti teme i njihove povezanosti služio heraldikom, diplomatskim pravom i kulturnom povijesti da što temeljitije obradi srednjovjekovne pečate i grbove slovenskih gradova i trgovišta. Na osnovi dugotrajnog istraživanja autor je došao do velikog broja podataka i iznijevši ih u knjizi proširio dosadašnja saznanja koja su pogodna kao ishodište za proučavanje upravne i ekonomske povijesti kako slovenskih gradova tako i gradova susjednih zemalja. Sadržaj knjige na 334 stranice Otorepec je podijelio u sedam cjelina. U predgovoru je između ostalog navedena kronologija istraživanja i radova tijekom pripremanja doktorske disertacije "Srednjovjekovni pečati i grbovi gradova i trgovišta na slovenskom prostoru".

U drugom poglavlju knjige dat je prikaz razvoja i stanja istraživanja srednjovjekovnih gradskih pečata i grbova u Evropi i Austriji, te posebno po zemaljskim prostorima Štajerske, Kranjske, Koruške i primorske Istre. U slijedećem je analitički inventar koji je najobimniji (188 stranica) i sadrži prema već spomenutim

regijama svrstane pečate 39 različitih gradova i mjesta. Ovdje autor analizira podatke o pečatima i izravno ih dovodi u svezu s ispravama na kojima se nalaze, odnosno u kojima se spominju, te iznosi činjenice o njihovom obliku, izgledu pečatnih slika i heraldičkom sadržaju.

Nakon toga slijedi pregled natpisa na pečatima i njihove oznake u ispravama za svako mjesto posebno, prema sačuvanim izvorima. U analizi gradiva iznosi pregled povijesti pečata gradova i trgovišta, njihovu starost i oznake na listinama. Vrste pečata, forme, veličine s pregledom obrade pečatnih slika u manjim cjelinama (kao "govoreći", prema patronima, Mauersiegeli itd.) sačinjavaju sastave dijelove petog poglavlja knjige, a dopunjuju ih podaci o njihovoj starosti. U obradi ove teme iznešene su činjenice o pečatnjacima i materijalu za pečačenje.

Posebna kraća cjelina je pregled rezultata istraživanja koja se odnose na sfragistiku, heraldiku, diplomatiku i kulturnu povijest koje uvjetuju nastanak i oblik pečata slovenskih gradova i trgovišta. U posljednjem je poglavlju popis literature preko 150 autora, skraćeniice, zabilješke (cca 1600), kazalo mjesta, porijeklo 60 objavljenih crnobijelih fotografija. Tu je i sažetak na njemačkom jeziku od 20 stranica, te odgovarajući pregled slovenskih imena i njihovih njemačkih prijevoda.

Vrijedno je istaknuti da je Božo Otorepec uz sve navedeno obogatio temu poznavanja srednjovjekovnih pečata s obiljem pojedinosti koje ovu njegovu knjigu čine preglednom i zanimljivom i za čitaoce kojima pečati nisu jedini predmet proučavanja. Svim stručnjacima iz sfragistike i srodnih znanstvenih disciplina ova će monografija poslužiti kao neizostavna literatura u njihovom daljnjem radu.